
Κανονισμός Διδακτορικών Σπουδών

1. Εισαγωγή

Η διαδικασία απονομής διδακτορικών τίτλων διέπεται από τις κείμενες διατάξεις για την Ανώτατη Εκπαίδευση και τις συμπληρωματικές διατάξεις του Ιδρυτικού Νόμου του ΕΑΠ. Ο εσωτερικός Κανονισμός Διδακτορικών Σπουδών αναφέρεται στις διαδικασίες αποδοχής υποψήφιων διδακτόρων και αποτίμησης της προόδου εκπόνησης διδακτορικών διατριβών.

2. Υποβολή υποψηφιότητας

Ο ενδιαφερόμενος να εκπονήσει διδακτορική διατριβή στο ΕΑΠ θα πρέπει να επικοινωνεί με μέλος ΔΕΠ του ΕΑΠ του οποίου τα ερευνητικά ενδιαφέροντα είναι συγγενή προς το γνωστικό πεδίο στο οποίο ο υποψήφιος επιθυμεί να εκπονήσει τη διατριβή. Το μέλος ΔΕΠ του ΕΑΠ θα πρέπει να σταθμίσει τα προσόντα του υποψηφίου, κατά πόσο τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα συμπίπτουν με τις ερευνητικές επιδιώξεις του μέλους ΔΕΠ, καθώς και το φόρτο της απασχόλησής του και ανάλογα να τον ενθαρρύνει να υποβάλει σχετική αίτηση προς την Κοσμητεία της Σχολής.

3. Επιλογή υποψηφίων

Η Κοσμητεία, με βάση ακαδημαϊκά κριτήρια και με θετική εισήγηση του μέλους ΔΕΠ που πρόκειται να αναλάβει την επίβλεψη της διδακτορικής διατριβής, κρίνει εάν πράγματι ο υποψήφιος πληροί τις προϋποθέσεις για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής και ορίζει ως εισηγητή το μέλος ΔΕΠ του ΕΑΠ που πρότείνει τον Υποψήφιο Διδάκτορα. Ο εισηγητής προτείνει την τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή (ΣΕ).

Οι υποψήφιοι διδάκτορες θα πρέπει:

3.1 Να είναι κάτοχοι πτυχίων ελληνικών Ανωτάτων Ιδρυμάτων (πανεπιστημιακού τομέα ή τεχνολογικού τομέα) ή αναγνωρισμένων πτυχίων ξένων Ανωτάτων Ιδρυμάτων.

3.2 Να είναι κάτοχοι συγγενούς μεταπτυχιακού τίτλου ειδίκευσης

3.3 Σε περίπτωση που κρίνεται σκόπιμο από τη Σχολή, ο υποψήφιος, πριν αρχίσει να εκπονεί τη διατριβή, καλείται να παρακολουθήσει επιτυχώς μία ή περισσότερες μεταπτυχιακές ΘΕ του ΕΑΠ πέραν των προϋποθέσεων της παραγράφου 3.2. Στην περίπτωση αυτή ο υποψήφιος εγγράφεται στις αντίστοιχες ΘΕ χωρίς κλήρωση, επιπλέον του προβλεπόμενου αριθμού εισακτέων.

3.4 Οι υποψήφιοι είναι απαραίτητο να γνωρίζουν πολύ καλά και αποδεδειγμένα τουλάχιστον την αγγλική γλώσσα. Εφόσον απαιτείται από το θέμα της διατριβής η Σχολή μπορεί να ζητά και τη γνώση μιας ή περισσότερων ακόμη γλωσσών.

4. Επιβλέπων και Συμβουλευτική Επιτροπή (ΣΕ)

Ο επιβλέπων της διατριβής (μέλος της παραπάνω Συμβουλευτικής Επιτροπής) είναι μέλος ΔΕΠ του ΕΑΠ στη βαθμίδα του καθηγητή, αναπληρωτή καθηγητή ή επίκουρου καθηγητή, με ερευνητικά ενδιαφέροντα συναφή με το αντικείμενο της διδακτορικής διατριβής. Τα άλλα δύο μέλη πρέπει να έχουν ερευνητικά ενδιαφέροντα συναφή προς το αντικείμενο της διδακτορικής διατριβής και μπορεί να είναι μέλη ΔΕΠ της ίδιας ή άλλης Σχολής (ή τμήματος), του ιδίου ή άλλου Πανεπιστημίου της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, αποχωρήσαντες λόγω ορίου ηλικίας καθηγητές ΑΕΙ, καθηγητές ΑΣΕΙ ή μέλη ΕΠ των ΤΕΙ και της ΑΣΠΑΙΤΕ ή ερευνητές των βαθμίδων Α', Β' ή Γ' αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου του εσωτερικού ή εξωτερικού, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος.

Στην περίπτωση που η διδακτορική εργασία χρήζει ερευνητικής υποδομής που δε διαθέτει το ΕΑΠ, στην απόφαση της Κοσμητείας θα πρέπει να αναφέρεται και ο φορέας (ΑΕΙ, Ερευνητικό Κέντρο, Δημόσια ή Ιδιωτική επιχείρηση) ο οποίος θα προσφέρει αυτές τις προϋποθέσεις. Η Κοσμητεία έχει την ευθύνη να ελέγξει εάν πράγματι ο Διδακτορικός Σπουδαστής (ΔΣ) τυπικά και ουσιαστικά μπορεί να κάνει χρήση αυτής της υποδομής.

Ο ανώτατος αριθμός ΔΣ που επιβλέπονται ταυτόχρονα από ένα μέλος ΔΕΠ ορίζεται σε πέντε.

5. Χρονοδιάγραμμα και Προαπαιτούμενα

Η ΣΕ με τη συνεργασία του ΔΣ εισηγείται στην Κοσμητεία, μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα από την εγγραφή του σπουδαστή, την ερευνητική περιοχή της διατριβής και εφόσον κρίνει σκόπιμο ορίζει μια ή περισσότερες ΘΕ που πρέπει να παρακολουθήσει ο ΔΣ.

Η ΣΕ μπορεί να εισηγηθεί (και η Κοσμητεία της Σχολής να αποφασίσει) την παρακολούθηση μεταπτυχιακής Θεματικής Ενότητας ως προαπαιτούμενο έναρξης της διδακτορικής εργασίας και στην περίπτωση που ο ΔΣ είναι κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης.

Στην περίπτωση που ο ΔΣ πρέπει να παρακολουθήσει μεταπτυχιακή ΘΕ έχει όλες τις υποχρεώσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών του ΕΑΠ, αλλά μπορεί παράλληλα να δραστηριοποιείται ερευνητικά, κάνοντας χρήση της προσφερόμενης ερευνητικής υποδομής. Ο χρόνος εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής αρχίζει μετά την επιτυχή παρακολούθηση της ΘΕ.

Η συνολική διάρκεια από την εγγραφή του ΔΣ μέχρι και την εκπόνηση και συγγραφή της Διδακτορικής Διατριβής δεν μπορεί να είναι μικρότερη από τέσσερα (τρία στην περίπτωση που ο ΔΣ δεν απαιτείται να παρακολουθήσει ΘΕ) πλήρη ακαδημαϊκά έτη. Η καθεαυτή ερευνητική εργασία για την εκπόνηση της Διατριβής δεν μπορεί να είναι μικρότερη από τρία έτη. Οι υποψήφιοι διδάκτορες απολαμβάνουν δικαιώματα των μεταπτυχιακών για διάστημα που δεν υπερβαίνει τα 8 ακαδημαϊκά έτη από την εγγραφή τους στο διδακτορικό πρόγραμμα σπουδών. Μετά την πάροδο αυτού του διαστήματος ο σπουδαστής χάνει την ιδιότητα του υποψήφιου διδάκτορα.

Ο Διδακτορικός Σπουδαστής (ΔΣ) δικαιούται να ζητήσει, για σοβαρούς λόγους, αναστολή σπουδών κατά τη διάρκεια των σπουδών του. Η αναστολή μπορεί να δοθεί για ένα (1) ή το πολύ δύο (2) έτη. Και στις δύο περιπτώσεις, η συνολική χρονική διάρκεια εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 8 έτη από την εγγραφή των ΔΣ στο μητρώο των ΔΣ του ΕΑΠ, συμπεριλαμβανομένης και της τυχόν περιόδου αναστολής. Η αναστολή σπουδών εγκρίνεται από την Κοσμητεία της Σχολής στην οποία ανήκει ο ΔΣ μετά από θετική εισήγηση της τριμελούς συμβουλευτικής

6. Διδακτορική Έρευνα και διαδικασία κρίσης

Ο χρόνος εκπόνησης της Διδακτορικής Διατριβής χωρίζεται σε τρεις περιόδους και ο ΔΣ έχει την υποχρέωση να καταβάλει την αντίστοιχη συμμετοχή στις δαπάνες διδακτορικών σπουδών στην αρχή κάθε περιόδου. Η συμμετοχή αυτή αντιστοιχεί στη συμμετοχή στις δαπάνες μιας ΘΕ. για κάθε περίοδο. Η ΔΕ μετά από εισήγηση της Κοσμητείας έχει τη δυνατότητα απονομής υποτροφιών (απαλλαγής από την οικονομική συμμετοχή) μέχρι και του 100% των ΔΣ Ειδικότερα:

Περίοδος 1

Μέσα σε 10 μήνες από την έναρξη της Διδακτορικής Διατριβής ο ΔΣ υποβάλλει στη ΣΕ πρόταση η οποία περιλαμβάνει τα παρακάτω:

- i. Ανασκόπηση της βιβλιογραφίας από την οποία να αναδεικνύεται η ανάγκη πρόσθετης έρευνας στην προτεινόμενη θεματική περιοχή.
- ii. Την ειδικότερη επιστημονική περιοχή στην οποία στοχεύει η διατριβή και το θέμα της.
- iii. Τις μεθόδους ανάλυσης, έρευνας που κρίνονται δόκιμες και επαρκείς.
- iv. Χρονοδιάγραμμα εργασίας.

Η ΣΕ σε προφορική εξέταση ελέγχει την επιστημονική προετοιμασία του ΔΣ και εισηγείται στην Κοσμητεία της Σχολής τη συνέχιση της Διδακτορικής Διατριβής ή τη διακοπή των σπουδών.

Περίοδος 2

Την επόμενη περίοδο, που έχει διάρκεια ανάλογη του αντικειμένου της διατριβής, ο ΔΣ εκπονεί έρευνα και έχει το δικαίωμα να χρησιμοποιεί, σε συνεννόηση με τον επιβλέποντα, την υλικοτεχνική υποδομή του ΕΑΠ ή/και άλλων ΑΕΙ ή/και Ερευνητικών Κέντρων ή και άλλων δημόσιων ή ιδιωτικών οργανισμών που συνεργάζονται με το ΕΑΠ. Η ΣΕ κάθε ΔΣ, με πρωτοβουλία και ευθύνη του επιβλέποντα, συνεδριάζει τακτικά με συμμετοχή του ΔΣ. Ο ΔΣ υποβάλλει σχετικό υπόμνημα, τουλάχιστον μία φορά ανά εξάμηνο, με σκοπό την ενημέρωση της ΣΕ και τον έλεγχο και συντονισμό της ερευνητικής εργασίας. Στηριζόμενη στις παραπάνω συνεδριάσεις, η ΣΕ υποβάλλει σχετική έκθεση προόδου στην Κοσμητεία της Σχολής στο τέλος κάθε έτους.

Περίοδος 3

Όταν η ΣΕ κρίνει ότι ολοκληρώθηκε η διδακτορική εργασία αρχίζει η συγγραφική περίοδος για τον ΔΣ υπό την καθοδήγηση των συμβούλων του. Η υποστήριξη της διατριβής γίνεται δημόσια ενώπιον επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής που απαρτίζεται από την τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή, άλλα μέλη ΔΕΠ ή Ερευνητές που ορίζονται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Η συγκρότηση της εξεταστικής επιτροπής γίνεται από την Κοσμητεία της Σχολής μετά από πρόταση της Συμβουλευτικής Επιτροπής. Η Κοσμητεία της Σχολής μπορεί να συστήσει προϋποθέσεις για την υποβολή της διατριβής σε κρίση. Ο επιβλέπων τη διατριβή είναι υπεύθυνος για την έγκαιρη γνωστοποίηση στη Σχολή του τόπου και χρόνου υποστήριξης της διατριβής.

Πριν από την υποστήριξη της Διδακτορικής Διατριβής ο υποψήφιος διδάκτορας αποστέλλει (1) αντίγραφο της σε κάθε μέλος της επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής. Ο υποψήφιος αναπτύσσει το περιεχόμενο της διατριβής του δημοσίως ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής και απαντά στις ερωτήσεις και παρατηρήσεις των μελών της. Με σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής είναι δυνατόν να υποβληθούν ερωτήσεις προς τον υποψήφιο και από το ακροατήριο.

Ακολούθως, αποχωρεί ο υποψήφιος και το ακροατήριο.

Η Επιτροπή διατυπώνει την τελική της κρίση. Η Επιτροπή κρίνει το πρωτότυπο του περιεχομένου της διατριβής και την ουσιαστική συμβολή της στη επιστήμη. Η έγκριση βεβαιώνεται με το πρακτικό της εξεταστικής επιτροπής, το οποίο περιλαμβάνει εισήγηση από τον επιβλέποντα και αιτιολόγηση της ψήφου των μελών της Επιτροπής. Το πρακτικό κοινοποιείται στην Κοσμητεία.

Μετά την έγκριση της διατριβής και αφού γίνουν όλες οι απαιτούμενες διορθώσεις (εφόσον υπάρχουν) ο υποψήφιος καταθέτει (3) αντίγραφα της οριστικής μορφής της διατριβής στην Κοσμητεία της Σχολής σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή. Επιπλέον, υποβάλλει ηλεκτρονικά αντίγραφο αυτής στο Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ).

Επίσης, οι υποψήφιοι οφείλουν - κατόπιν της επιτυχούς παρουσίασης/εξέτασης της διατριβής τους -μαζί με τυχόν διορθώσεις ή συμπληρώσεις, ακόμα και παραρτήματα, σημειώσεις, άρθρα, συνοδευτικό υλικό, κτλ.- να την αναρτήσουν στο αποθετήριο του ΕΑΠ (apothesis.eap.gr).

Στο τέλος της διατριβής θα πρέπει να αναφέρεται ενυπόγραφα το ακόλουθο κείμενο: «Δηλώνω ρητά ότι σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν.1599/1986 η παρούσα διατριβή αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής μου εργασίας, δεν προσβάλλει κάθε μορφής δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, προσωπικότητας και προσωπικών δεδομένων τρίτων, δεν περιέχει έργα/εισφορές τρίτων για τα οποία απαιτείται άδεια των δημιουργών/δικαιούχων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον και πληρούν τους κανόνες της επιστημονικής παράθεσης».

Η διατριβή αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία του υποψήφιου, ο οποίος στο πλαίσιο της πολιτικής ανοικτής πρόσβασης εκχωρεί στο ΕΑΠ μη αποκλειστική άδεια χρήσης του δικαιώματος αναπαραγωγής, προσαρμογής, δημόσιου δανεισμού, παρουσίασης στο κοινό και ψηφιακής διάχυσής της διεθνώς, σε ηλεκτρονική μορφή και σε οποιοδήποτε μέσο, για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς, άνευ ανταλλάγματος και για όλο το χρόνο διάρκειας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. *Η ανοικτή πρόσβαση στο πλήρες κείμενο για μελέτη και ανάγνωση δεν σημαίνει καθ' οιονδήποτε τρόπο παραχώρηση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας του συγγραφέα/δημιουργού ούτε επιτρέπει την αναπαραγωγή, αναδημοσίευση, αντιγραφή, αποθήκευση, πώληση, εμπορική χρήση, μετάδοση, διανομή, έκδοση, εκτέλεση, «μεταφόρτωση» (downloading), «ανάρτηση» (uploading), μετάφραση, τροποποίηση με οποιονδήποτε τρόπο,*

τμηματικά ή περιληπτικά της διατριβής, χωρίς τη ρητή προηγούμενη έγγραφη συναίνεση του συγγραφέα/δημιουργού. Οι δημιουργοί διατηρούν το σύνολο των ηθικών και περιουσιακών τους δικαιωμάτων.

Το ΕΑΠ στο πλαίσιο της πολιτικής ανοικτής πρόσβασης των Διδακτορικών Διατριβών, προτείνει προαιρετικά τη διαχείριση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας των διατριβών με άδειες Creative Commons (<https://creativecommons.org/licenses>). Εάν οι υποψήφιοι διδάκτορες επιλέξουν αυτή τη μέθοδο, θα πρέπει να αναφέρουν σε ευδιάκριτο σημείο της διατριβής τους, με ποιά συγκεκριμένη άδεια την παρέχουν. Η εφαρμογή των αδειών Creative Commons δεν επηρεάζει την ανοικτή πρόσβαση του πλήρους κειμένου των διατριβών, αλλά ορίζει τις σχέσεις μεταξύ της εργασίας των καταθετών και του αναγνωστικού κοινού.

Οι υποψήφιοι διδάκτορες, που έχουν εκπληρώσει όλες τις προϋποθέσεις για την απονομή Διδακτορικού Διπλώματος, αναγορεύονται σε διδάκτορες από την Κοσμητεία.

Η αναγόρευση των διδακτόρων γίνεται μετά την επικύρωση του πρακτικού της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής από την Κοσμητεία.

Η ημερομηνία κτήσης του Διδακτορικού Διπλώματος είναι η ημερομηνία της επιτυχούς παρουσίασης και ολοκλήρωσης της σχετικής διαδικασίας ενώπιον της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής.

Περίοδος 4

Η καθομολόγηση των διδακτόρων γίνεται στην Κοσμητεία, παρουσία του Πρυτάνεως των Κοσμητόρων και μελών της Πανεπιστημιακής Κοινότητας ή παρουσία του Πρυτάνεως των Κοσμητόρων και μελών της Πανεπιστημιακής Κοινότητας μετά την απόφαση έγκρισης της Κοσμητείας.

Το κείμενο της καθομολόγησης διδάκτορας έχει ως εξής (διαβάζεται από τον Πρύτανη και επαναλαμβάνεται από τους καθομολογούντες):

“Αφού η Διακεκριμένη Σχολή με την επιβεβαιωτική συμφωνία του Πρύτανη με έκρινε άξιο, μετά από εξέταση, να με κατατάξει στους διδάκτορες του, σε αυτό και στην Πρυτανεία δίδω αυτή την ένορκη βεβαίωση: «Την επιστήμη, όσο είναι δυνατό, θα προσπαθήσω στη ζωή μου πάντοτε να καλλιεργήσω και να λαμπρύνω και προς το τελειότερο αυτήν να οδηγήσω, χωρίς να ασκήσω αυτή για κέρδος και κενοδοξία, αλλά με σκοπό την πρόοδο της γνώσης για το κοινωνικό καλό. Με προθυμία θα πράττω ό,τι πρόκειται να συντελέσει στη βελτίωση των ηθών και τη σεμνότητα των χαρακτήρων. Δε θα προσβάλω το έργο των άλλων με μωρό τρόπο προσπαθώντας να το υποβαθμίσω και θα διδάσκω πάντα το αντικείμενο της επιστημονικής μου γνώσης και τα αποτελέσματα της έρευνάς μου. Δε θα νοθεύσω την επιστήμη, ούτε θα ντροπιάσω το αξίωμα του θιασώτη των Μουσών με ηθική απρέπεια.

Σύμφωνα με αυτή την υπόσχεση είθε να είναι στη ζωή μου ο Θεός βοηθός».

Στους αναγορευθέντες Διδάκτορες χορηγείται δίπλωμα, το οποίο υπογράφεται από τον Πρύτανη, τον Κοσμήτορα και τον Προϊστάμενο Γραμματείας του Πανεπιστημίου, σφραγίζεται δε με τη σφραγίδα του Πανεπιστημίου.

Στα απονεμόμενα διδακτορικά διπλώματα δεν αναγράφεται βαθμός ή άλλος χαρακτηρισμός.